

Miljøledelse, miljøstyring og miljøstyringssystemer

Dr.ing. Annik Magerholm Fet

Effektiv miljøledelse forutsetter:

- bedriftskultur, normer og verdier med betydning for miljøet utvikles
- personlig engasjement og motivasjon
- deltagelse og tilbakemelding på alle plan
- koblinger mot omgivelser (interesseparter som lokalmiljø, myndigheter etc)
- miljøforholdet er integrert i de fleste beslutningsprosesser

Miljøstyring

- Formalisere ansvaret for å oppnå miljømålene som er nedfelt gjennom miljøpolicy
- Fokuserer på den innsats som må til for å oppnå kontinuerlig forbedring

ISO Technical Committee 207 Environmental Management

- Environmental management system, ISO 14001-4
- Guidelines for environm. auditing, ISO 14010-12
- Environm. labels and declaration, ISO 14020-25
- Environmental performance evaluation, ISO 14031
- Life cycle assessment, ISO 14040-44
- Environmental managament vocabulary, ISO 14050
- Environmental aspects in product standards, ISO 14060

ISO 14000

ISO 14001-4 Miljøstyringsystem

ISO 14010-12 Miljørevisjon

ISO 14021-25 Miljømerking

ISO 14031 Miljøprestasjonsvurdering

ISO 14040-45 Livsløpsanalyser

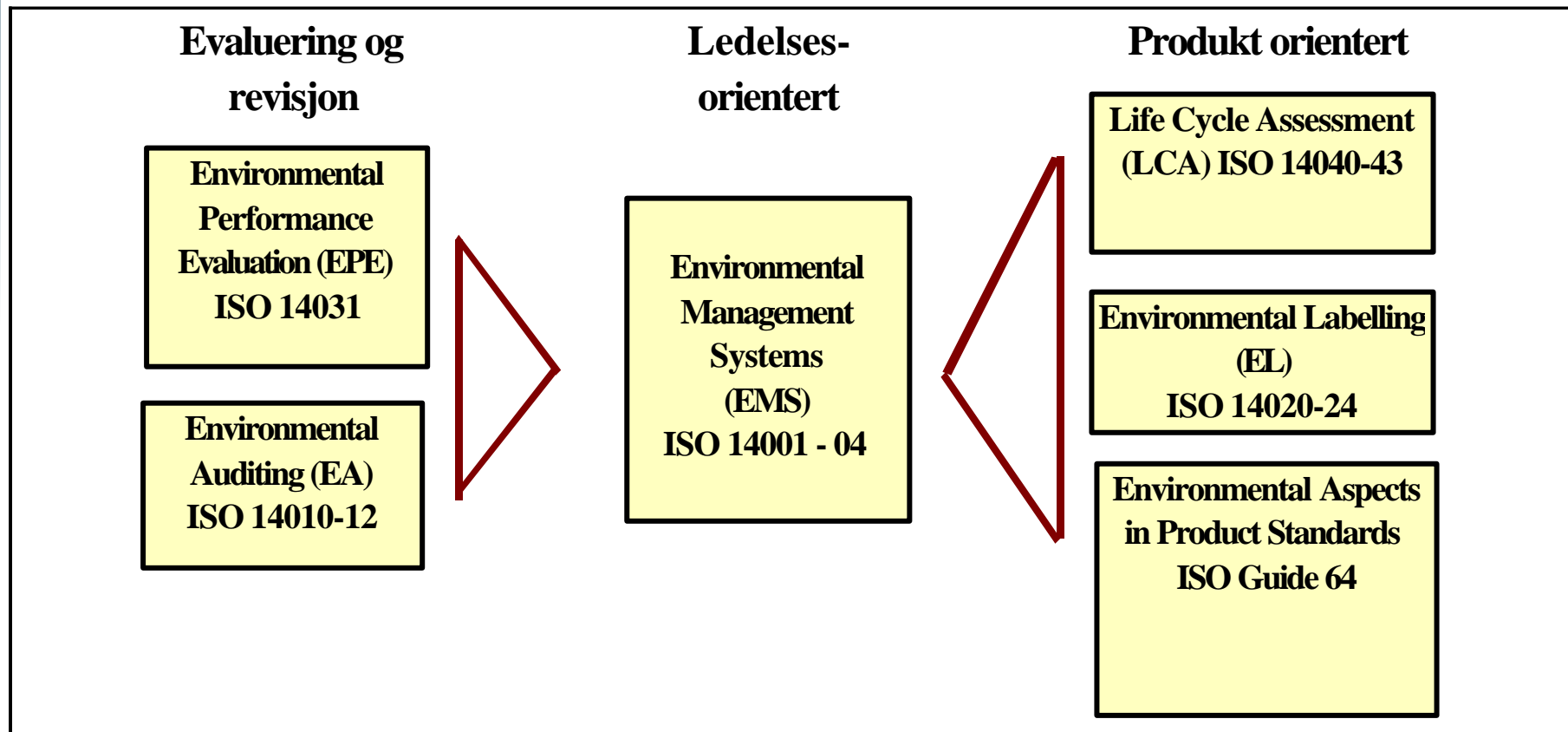

Hva betyr standardene?

- Redusere presset om strengere reguleringer
- Endre konkurransefaktorer mellom virksomheter
- Benchmarking
- Redusere handelsbarrierer
- Integrere miljøansvar i ledelsesstrukturer
- Miljøforbedringer

Sammenheng mellom ISO 14000 standardene

Hovedelementer i miljøstyring:

1. Policy
2. Kartlegging av miljøpåvirkende forhold
3. Miljømål og miljøprogram
4. Styringsssystem
5. Miljøredegjørelse / rapport
6. Godkjenning

1. Policy eller miljøstrategi

- En miljøstrategi er bedriftens nedskrevne overordnede mål og prinsipper på miljøområdet.
- En bedrifts miljøstrategi skal ta hensyn til og være i samsvar med alle relevante lovfestede miljøkrav samt omfatte en forpliktelse til vedvarende rimelige forbedringer av miljøinnsatsen.

2. Miljøgjennomgang

- I miljøgjennomgangen skal materialstrømmer knyttet til produksjonen, til produkter og tjenester, og dets virkninger på miljøet kartlegges og vurderes
- Miljøgjennomgangen skal gi grunnlag for fastsetting av miljømål og forbedringsprogrammer

Prioriteringskriterier og materialregnskap

Prioriteringskriterier bør være:

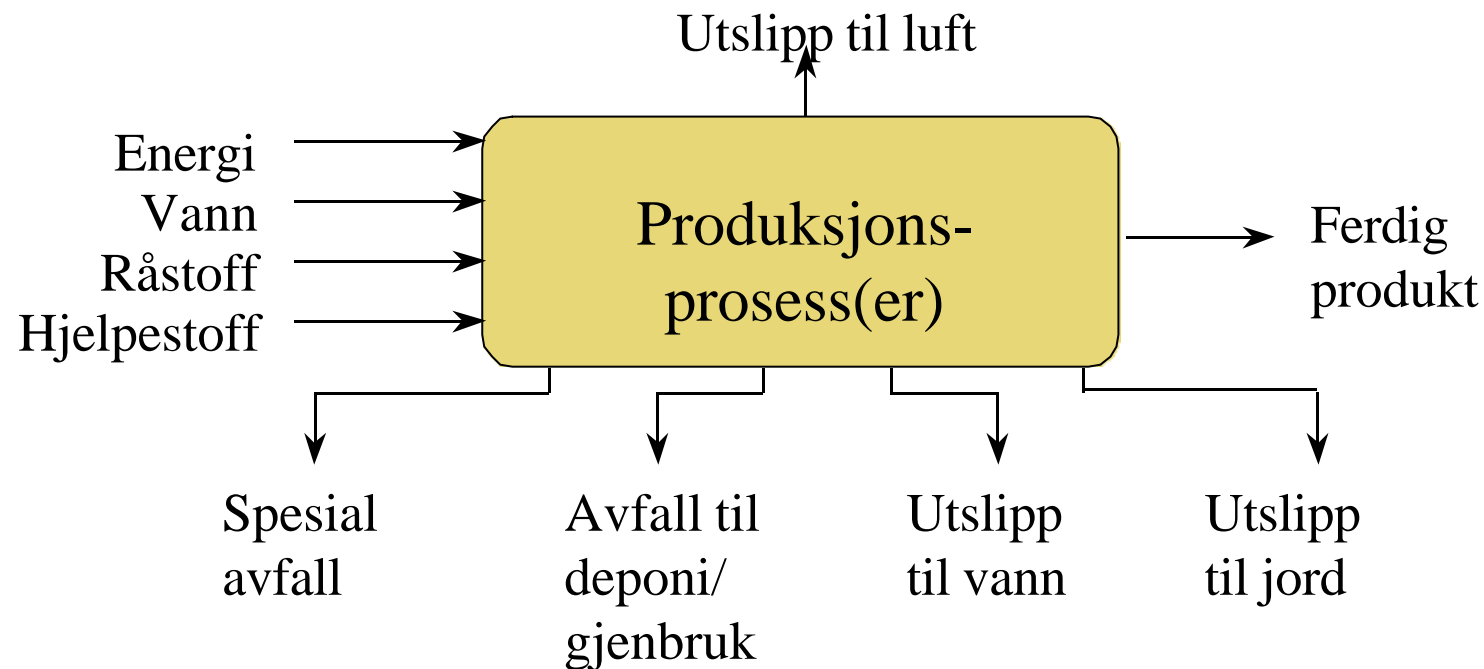
- alle spesialavfallsstrømmer vurderes (toksitet),
- alle strømmer med store kvanta vurderes (kvantitet),
- alle strømmer som representerer en stor verdi ved råstoffinnkjøp eller deponering (kostnad).

6 viktige spørsmål i en analyse

- **Hvilke typer forurensninger?**
- **Hvilke mengder?**
- **Hvor i prosessen?**
- **Hvor godt er ulike avfallsstrømmer separert?**
- **Hvorfor oppstår forurensningen?**
- **Hva kan gjøres for å forebygge?**

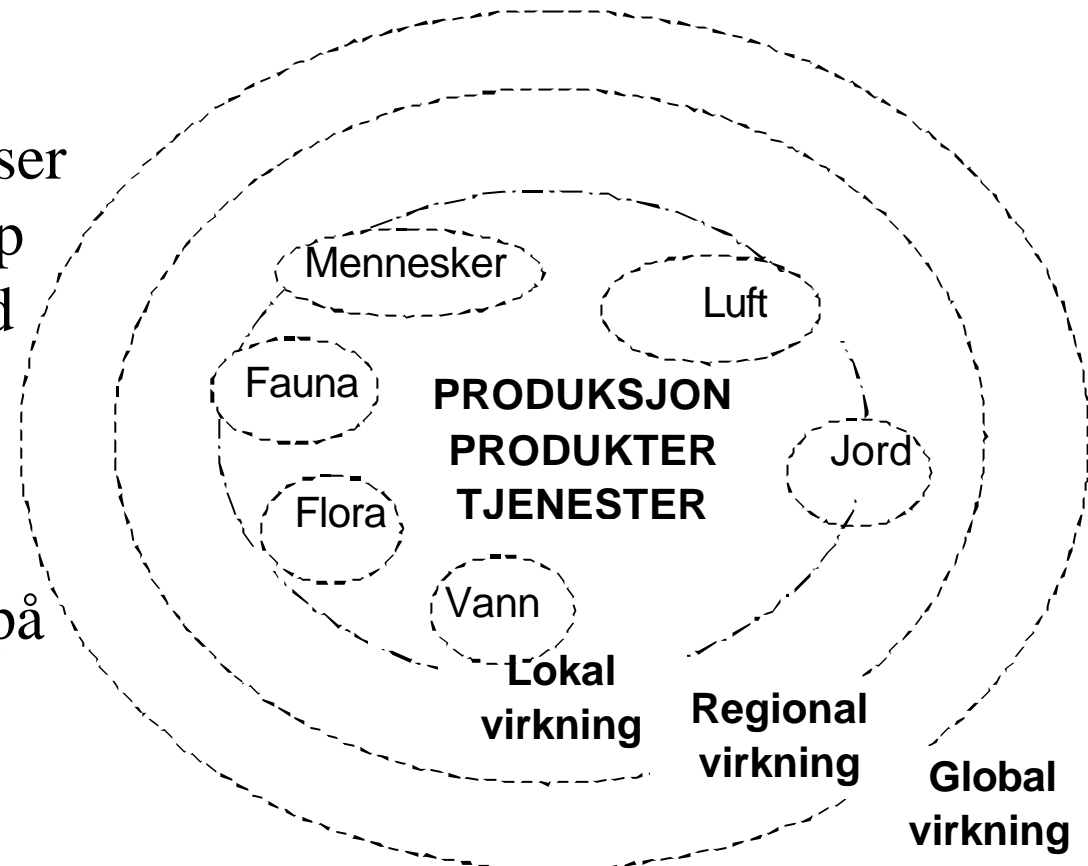
Masseflytskjemaer synliggjør inn- og utstrømmer for en prosess

Hva er så vesentlige miljøproblemer for en bedrift?

- bruk av naturressurser
- forurensende utslipp til luft, vann og jord og dets virkning på økosystemet
- virkning på menneskelig helse på grunn av miljøets tilstand

Miljøvirkninger:

Miljøet blir påvirket

- lokalt
- regionalt/nasjonalt
- globalt

Miljøvirkninger → Miljøkonsekvenser

Må kjenne *dose-effekt sammenheng* for å gjennomføre en fullstendig konsekvensanalyse

Vurder muligheter for miljøforbedringer.

Dette arbeidet skal resultere i forslag til:

- Produkt og prosessendringer
- Endringer i råvarer og hjelpestoffer
- Endringer i teknologi og driftspraksis
- Alternative tiltak for avfallsreduksjon
- Internt/eksternt gjenbruk eller gjenvinning
- Energiøkonomisering

3. Miljømål og miljøprogram

- Det skal fastsettes konkrete forbedringsmål og tilhørende tidfestede programmer for å nå disse målene
- Ansvarsforhold for gjennomføringen skal presiseres

4. Miljøstyringssystemet

- Et miljøstyringssystem består av prosedyrer som beskriver hvordan miljøstyringen skal foregå i en bedrift, samt dokumentasjon som viser bedriftens virkelige miljøprestasjon.
- De formelle elementene i miljøstyringssystemet må utformes, iverksettes og vedlikeholdes slik at de tilfredsstillter kravene i EMAS eller ISO14001

Miljøfyrtårnprogrammet

- Enkelt miljøsertifiserings-program for små og mellomstore norske bedrifter
- Virksomhet i samarbeid med konsulent:
 - gjør miljøanalyse
 - utarbeider handlingsplan
- Kommunen deler ut sertifikat når bransjekravene i Miljøfyrtårn er oppfylt
- For informasjon, se www.fyrtaarn.net

Betydningen av de ulike miljøsertifikatene

- ISO 14001: Internasjonalt
- EMAS: Internasjonalt / Europeisk ordning, se <http://europa.eu.int/comm/environment/emas/>
- Miljøfyrtårnsertifikat: Norsk ordning

Miljøfyrtårnsertifikatet viser at en bedrift har innført et miljøregnskap, har satt klare mål for kontinuerlige forbedringer og har oppfylt en rekke krav som er satt til bransjen.

Fremtidige utfordringer

Miljødokumentasjon etter standardiserte metoder er viktig:

- et synlig sertifikat som viser at organisasjonen oppfyller visse krav
- en miljørapport som dokumenterer de faktiske forholdene
- miljøinformasjon om produktene som sendes ut på markedet (bedriftens ansvar i et livsløpsperspektiv)

EMS-structure

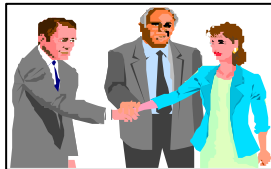
Environmental Policy

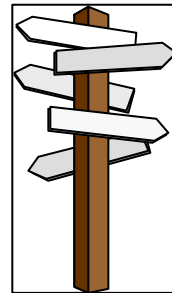
Planning

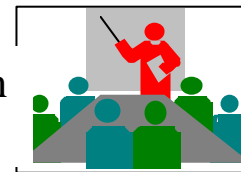
Continual
Improvement

Management
review

Implementation
and operation

Checking and
corrective action

